

คู่มือแนะนำ

ข้อควรปฏิบัติ การใช้ไฟฟ้าก่อนและหลังน้ำท่วม

ฝ่ายความปลอดภัย การไฟฟ้านครหลวง

คำนำ

คู่มือแนะนำ

ข้อควรปฏิบัติ การใช้ไฟฟ้าก่อนและหลังน้ำท่วม

ฝ่ายความปลอดภัย การไฟฟ้านครหลวง ตระหนักถึงภัยอันตรายอันเนื่องมาจากไฟฟ้า ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะหน้าฝน หรือเกิดอุทกภัย เกิดน้ำท่วมขังภายในบ้าน ซึ่งหากไม่มีการป้องกันและตรวจสอบบำรุงรักษา อุปกรณ์ไฟฟ้าแล้ว อาจเป็นต้นเหตุให้เกิดไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าลัดวงจร ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนได้

ฝ่ายความปลอดภัย การไฟฟ้านครหลวง จึงได้ทำคู่มือข้อควรปฏิบัติ การใช้ไฟฟ้าก่อนและหลังน้ำท่วม เพื่อให้ประชาชนสามารถเตรียมการป้องกัน โดยจะบอกวิธีการปฏิบัติและตรวจสอบแบบง่ายๆ ดังรายละเอียด ภายในคู่มือแนะนำเล่มนี้

สารบัญ

	หน้า
ข้อควรปฏิบัติ การใช้ไฟฟ้าก่อนและหลังน้ำท่วม	5
1. เตรียมตัวก่อนน้ำท่วม	6
2. ขณะน้ำท่วม	8
3. การปฏิบัติหลังน้ำท่วม	9
3.1 แผงเมนสวิตช์	10
3.2 ห้องนั่งเล่น	11
3.3 ห้องครัว	12
3.4 ห้องนอน	13
3.5 ห้องน้ำ	14
3.6 ห้องเก็บของ	15
3.7 ไฟฟ้าภายนอกบ้าน	16
ขั้นตอนการปฏิบัติการช่วยชีวิต (CPR)	17
เพื่อป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าดูด ควรหลีกเลี่ยง	18

ข้อควรปฏิบัติ

การใช้ไฟฟ้าก่อนและหลังน้ำท่วม

หน้าฝน หรือเกิดอุทกภัย เกิดน้ำท่วมขังภายในบ้าน อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านถูกน้ำท่วมถึง เป็นอันตรายแก่ผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน อันเนื่องจากไฟฟ้าดูดและไฟฟ้าลัดวงจร เป็นผลทำให้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต และทรัพย์สินเสียหาย

หรือตัดวงจรไฟฟ้าของเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน ได้แก่ ที่ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ห้องนอน ห้องน้ำ และภายนอกบ้าน ได้แก่ ไฟสนาม ไฟแสงสว่างริมรั้ว เป็นต้น

อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ที่ติดตั้งใช้งานในห้องต่างๆทั้งภายในและภายนอกบ้านที่คาดว่าน้ำจะท่วมถึง ให้ดำเนินการตรวจสอบ เคลื่อนย้าย ยกให้สูงจากระดับน้ำท่วม

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ไฟฟ้าก่อนและหลังน้ำท่วมนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนปลอดภัย ป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าดูดและไฟฟ้าลัดวงจร ด้วยการตรวจสอบ การตัดวงจรไฟฟ้า การเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ตามลำดับเหตุการณ์ดังนี้

1. เตรียมตัวก่อนน้ำท่วม
2. ขณะน้ำท่วม
3. การปฏิบัติหลังน้ำท่วม

- 1.2 ตัดวงจรไฟฟ้าเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดที่ติดตั้งอยู่กับที่ที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายหนีน้ำได้ ได้แก่ เครื่องปั้มน้ำ เครื่องซักผ้า โดยการถอดปลั๊กออก

1. เตรียมตัวก่อนน้ำท่วม

- 1.1 เคลื่อนย้ายเครื่องใช้ไฟฟ้าไปติดตั้งในจุดที่ปลอดภัยที่น้ำท่วมไม่ถึงและติดตั้งให้มั่นคงป้องกันการตกหล่นลงน้ำขณะใช้งาน ได้แก่ พัดลม หม้อหุงข้าวไฟฟ้า กาต้มน้ำไฟฟ้า เป็นต้น

1.3 ยกกระดับปลั๊กไฟให้สูงขึ้นจากพื้น ที่คิดว่าจะถูกน้ำท่วม ประมาณ 1-1.20 ม. หรือถ้าไม่สามารถยกกระดับ ปลั๊กได้ ให้ตัดวงจรไฟฟ้าเตารับ ที่น้ำท่วมถึงโดย ให้ช่างไฟฟ้าดำเนินการตัดวงจรไฟฟ้า

1.4 ตัดวงจรไฟฟ้า โคมไฟฟ้ที่ร้วบ้าน โคมที่สนามหญ้า ไฟกริ่ง และเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆที่เดินสายไฟฝังใต้ดิน

1.5 ติดตั้งเครื่องตัดไฟรั้วที่แผงเมนสวิตช์

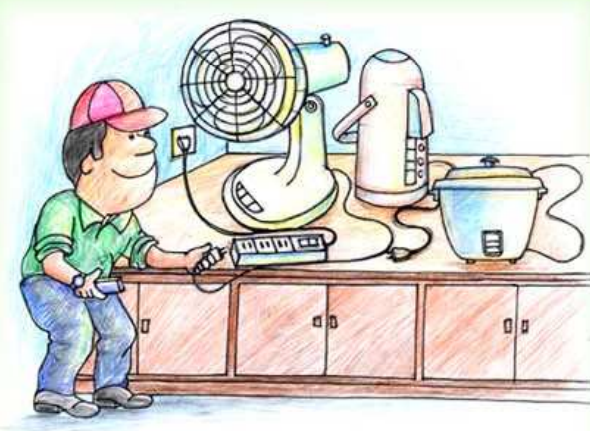

2. ขณะน้ำท่วม

2.1 เมื่อยืนอยู่ในน้ำหรือเปียกน้ำ ไม่เปิด ปิดสวิตช์หรือเสียบปลั๊กอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

2.3 พบเห็นสายไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าแช่อยู่ในน้ำ ห้ามเข้าใกล้หรือจับต้อง

2.2 อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่ย้ายหนีน้ำ ก่อนใช้งาน ต้องจัดวางให้อยู่ในที่มั่นคงป้องกันการตกหล่นลงน้ำ เช่น ปลั๊กพ่วง พัดลม หม้อหุงข้าว ฯลฯ

2.4 กรณีใช้เครื่องสูบน้ำไฟฟ้า สูบน้ำออกจากบ้าน ต้องติดตั้งเครื่องตัดไฟรั่วป้องกันไฟฟ้าดูด

3. การปฏิบัติหลังน้ำท่วม

อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่แช่อยู่ในน้ำ ที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ก่อนน้ำท่วม เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องปั้มน้ำ เตารีด ฯลฯ ก่อนนำมาใช้งาน ต้องตรวจสอบและบำรุงรักษาโดยช่างไฟฟ้าที่ชำนาญเท่านั้น และตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าตามลำดับการตรวจดังนี้

3.1 แผงเมนสวิตช์ ดับไฟฟ้าโดยปลดคัทเอาต์และถอดฟิวส์ หรือปลด (OFF) เซอร์กิตเบรกเกอร์ ก่อนตรวจสอบสภาพสายไฟฟ้า คัทเอาต์ ฟิวส์ เซอร์กิตเบรกเกอร์ สายต่อลงดิน

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	สภาพสายไฟฟ้า 1. สายไฟฟ้ามีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกร้าวม ไม่บวมและไม่เปื่อยกชื้น 2. สายไฟฟ้าไม่ถูกรัดหรือบาดกับโลหะ			
2	แผงเมนสวิตช์ 2.1 คัทเอาต์ คาร์ทริดจ์ฟิวส์ หรือเซอร์กิตเบรกเกอร์ มีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกร้าวมและไม่เปื่อยกชื้น 2.2 ขั้วต่อสายเข้าคัทเอาต์และเข้าคาร์ทริดจ์ฟิวส์ ต้องแน่น 2.3 ขั้วต่อสายเข้าเซอร์กิตเบรกเกอร์ วงจรเมน และวงจรย่อยต้องแน่น 2.4 สายต่อลงดินมีสภาพสมบูรณ์ ไม่ชำรุดหรือ หลุดจากหลักดิน			

3.2 ห้องนั่งเล่น ห้องรับแขก ตรวจ สภาพสายไฟฟ้า ไฟฟ้าแสงสว่าง เต้ารับ เต้าเสียบ สายพ่วงอุปกรณ์ เครื่องเสียง วิทยุ เครื่องโทรทัศน์

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	<p>สายไฟฟ้า</p> <p>1.1 สภาพสายไฟมีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกร้าว ไม่บวม และไม่เปียกชื้น</p> <p>1.2 สายไฟฟ้าไม่ขาดกับโลหะจับยึดสายไฟ</p> <p>1.3 การเดินสายไฟ สายต่อพ่วงดวงโคมชนิดเคลื่อนที่ได้ สายวิทยุโทรทัศน์ไม่วางกีดขวางทางเดินภายในห้อง</p>			
2	<p>เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า ตู้โชว์</p> <p>2.1 หลอดไฟฟ้ามี่สภาพสมบูรณ์ พร้อมใช้งาน</p> <p>2.2 เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชิ้นในห้องมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เปียกชื้น</p>			
3	<p>เต้ารับและสวิตช์ชนิดติดตั้งบนผนัง</p> <p>มีสภาพสมบูรณ์ ไม่เปียกชื้น หรือแตกเสียหาย และแห้งสนิท ไม่มีน้ำซังในรูปลั๊ก</p>			

3.3 ห้องครัว ตรวจสอบสภาพสายไฟฟ้า ไฟฟ้าแสงสว่าง เต้ารับ เต้าเสียบ สายอุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัว

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	<p>สายไฟฟ้า</p> <p>1.1 สภาพสายไฟฟ้ามีสภาพสมบูรณ์ไม่แตกฉีก ไม่บวม และไม่เปื่อยกชื้น</p> <p>1.2 สายไฟฟ้าไม่ขาดกับโลหะจับยึดสายไฟ</p>			
2	<p>อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า</p> <p>2.1 หลอดไฟฟ้า มีสภาพสมบูรณ์ พร้อมใช้งาน</p> <p>2.2 เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชิ้นในห้องมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เปื่อยกชื้น</p> <p>2.3 สายไฟฟ้าของอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้ามีสภาพปกติไม่หลุดลุ่ยและไม่เปื่อยกชื้น</p> <p>2.4 อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ติดตั้งห่างจากแหล่งความร้อนและน้ำ</p>			
3	<p>เต้ารับและสวิตช์ ชนิดติดตั้งบนผนัง</p> <p>มีสภาพปกติ ไม่แตกฉีก ไม่เปื่อยกชื้น และแห้งสนิท ไม่มีน้ำขังในรูปปลั๊ก</p>			

3.4 ห้องนอน ตรวจสอบ สายไฟฟ้า ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า เต้ารับ เต้าเสียบ สวิตช์

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	<p>สายไฟฟ้า</p> <p>1.1 สภาพสายไฟ มีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกร้าว ไม่บวม และไม่เปียกชื้น</p> <p>1.2 สายไฟฟ้าไม่ขาดกับโลหะยึดสายไฟ</p> <p>1.3 การเดินสายไฟ สายต่อพ่วงดวงโคมชนิดเคลื่อนที่ได้ สายวิทยุโทรทัศน์ไม่วางกีดขวางทางเดินภายในห้อง</p>			
2	<p>เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า</p> <p>2.1 หลอดไฟฟ้าสภาพปกติ พร้อมใช้งาน</p> <p>2.2 เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชิ้นในห้องมีสภาพสมบูรณ์ไม่เปียกชื้น</p> <p>2.3 สายอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า มีสภาพปกติ ไม่หลุดลุ่ยหรือ แตกเสียหาย</p>			
3	<p>เต้ารับและสวิตช์</p> <p>3.1 ชนิดติดตั้งบนผนัง ไม่เปียกชื้น และแห้งสนิท</p> <p>3.2 ชนิดเคลื่อนที่ได้ ไม่เปียกชื้น และแห้งสนิท</p>			

3.5 ห้องน้ำ ตรวจ ไฟฟ้าแสงสว่าง สวิตช์ เต้ารับ เครื่องทำน้ำอุ่นและระบบป้องกันกระแสรั่วลงดิน

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	<p>สายไฟฟ้า</p> <p>1.1 สภาพสายไฟ มีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกร้าว ไม่บวม และไม่เปียกชื้น</p> <p>1.2 สายไฟฟ้าไม่ถูกรัดหรือบาดกับโลหะ</p> <p>1.3 สายดิน เครื่องทำน้ำอุ่น มีสภาพปกติ</p>			
2	<p>ระบบป้องกันอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า</p> <p>2.1 หลอดไฟฟ้าสภาพปกติ ไม่ขาด พร้อมใช้งาน</p> <p>2.2 อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าแห้ง ไม่เปียกชื้น</p> <p>2.3 เครื่องตัดกระแสไฟฟ้ารั่วของเครื่องทำน้ำอุ่น ใช้งานได้ปกติ ทดลองกดปุ่มตรวจสอบไฟรั่วที่เครื่อง</p>			
3	<p>เต้ารับและสวิตช์ชนิดติดตั้งบนผนัง</p> <p>มีสภาพสมบูรณ์ไม่เปียกชื้นหรือแตกเสียหาย และแห้งสนิทไม่มีน้ำขังในรูปปลั๊ก</p>			

3.6 ห้องเก็บของ ตรวจ ไฟฟ้าแสงสว่าง สวิตช์ เต้ารับ

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	<p>สายไฟฟ้า</p> <p>1.1 สภาพสายไฟ มีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกร้าว ไม่บวม และไม่เปียกชื้น</p> <p>1.2 สายไฟฟ้าไม่บาดกับโลหะจับยึดสาย</p>			
2	<p>ไฟฟ้าแสงสว่าง สวิตช์ เต้ารับ</p> <p>2.1 หลอดไฟฟ้า ไม่ขาด พร้อมใช้งาน</p> <p>2.2 สวิตช์และเต้ารับ สภาพปกติ ไม่แตกร้าว และไม่เปียกชื้น</p>			

3.7 ไฟฟ้าภายนอกบ้าน ตรวจ ไฟฟ้าแสงสว่าง สวิตช์ เตารับชนิดป้องกันน้ำ

ลำดับที่	รายการตรวจสอบ	ถูกต้อง	ต้องแก้ไข	สิ่งที่ต้องแก้ไข
1	<p>สายไฟฟ้า</p> <p>1.1 สภาพสาย ท่อร้อยสายไฟ ท่อเกาะผนังหรือท่อฝังดินไม่ชำรุดแตกร้าว</p> <p>1.2 การเดินสายไฟ สายต่อพ่วงดวงโคมชนิดเคลื่อนที่ได้ไม่วางกีดขวางทางเดิน</p>			
2	<p>เตารับและสวิตช์ชนิดติดตั้งภายนอกอาคาร</p> <p>มีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตก ไม่เปื่อยกชื้น</p>			

ขั้นตอนการปฏิบัติการช่วยชีวิต (CPR)

การปฏิบัติการช่วยชีวิต (เป่าปาก - นวดหัวใจ)กรณีผู้บาดเจ็บเป็นผู้ใหญ่ โดยวิธีนี้สามารถช่วยเหลือผู้หมดสติจากการประสบอันตรายจากไฟฟ้า การจมน้ำ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 1

ประเมินความรู้สึกตัว :
เรียก ปลุก เขย่าตัว

ขั้นตอนที่ 2

ขอความช่วยเหลือ
ถ้าไม่มีการตอบสนอง
และรีบช่วยชีวิตตามขั้นตอนที่ 3 ต่อไป
(ให้ขอความช่วยเหลือโดยทันที เช่น
โทรศัพท์เรียกรถพยาบาลที่
หมายเลข **1669** เพราะสิ่งที่ต้องการ
เพื่อช่วยชีวิตคือ เครื่องกระตุ้นหัวใจ)

ขั้นตอนที่ 3

เปิดทางเดินหายใจ :
ใช้สันมือกดหน้าผาก และ 2 นิ้ว
ตะขากรไกรยกขึ้นให้หน้าหงาย

* การเปิดทางเดินหายใจวิธีนี้ใช้ได้กับ
ผู้บาดเจ็บทุกกรณี

ขั้นตอนที่ 4

ตรวจการหายใจ : เพื่อดูว่ามี
หายใจปกติหรือไม่โดยใช้ ตา ดู หู ฟัง
แก้มสัมผัส

(ใช้เวลาตรวจ 10 วินาที)

ขั้นตอนที่ 5

ถ้าไม่หายใจ : ช่วยหายใจ โดยการเป่าปาก 2 ครั้ง
การเป่าปาก : ต้องเห็นทรวงอก
กระพือขึ้นทุกครั้ง
: ถ้าทรวงอกไม่กระพือขึ้นใน
การเป่าปากครั้งที่ 1 แก้ไขโดยการ
เปิดทางเดินหายใจใหม่แล้วจึง
เป่าปากครั้งที่ 2

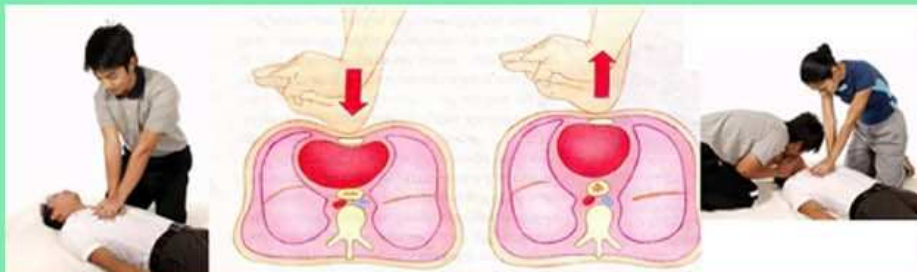

ขั้นตอนที่ 6

ช่วยการไหลเวียนโลหิต : กดหน้าอก
* ตำแหน่งวางมือ : เหนือกระดูกสันหลังที่ 2 นิ้วมือ
* สิ่งที่ใช้กด : สันมือ 2 ข้างซ้อนกัน
* จำนวนครั้ง : 30 ครั้ง
* ความลึก : 1.5-2 นิ้วฟุต
* ความเร็วในการกด : 100 ครั้งต่อนาที

การปฏิบัติการช่วยชีวิต
อัตราส่วนการกดหน้าอกต่อการเป่าปาก 30:2

ผู้ช่วยเหลือทำการกดหน้าอกและเป่าปากต่อเนื่อง
ไปเรื่อยๆจนกว่าผู้ป่วยจะเริ่มรู้สึกตัว
(ส่ายหน้า ชยับแขนขา มีการหายใจ มีการกลืน การไอ)
หรือ เมื่อมีบุคลากรทางการแพทย์มารับช่วงต่อ

เจ็บป่วยฉุกเฉิน เรียก **ศูนย์เรนทร 1669**

เพื่อป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าดูด

ควรหลีกเลี่ยง

กิ่งไม้ใกล้แนวสายไฟฟ้า
เป็นอันตรายให้ระวัง
กิ่งไม้อาจถูกลมพัดไปแตะ
สายไฟฟ้าแรงสูง
ไม่ควรเข้าใกล้หรือจับต้อง
ต้นไม้เพราะจะถูกไฟฟ้าดูดได้

สายไฟขาด อย่าเข้าใกล้
พบสายไฟฟ้าขาดห้อยลงมา
อย่าเข้าใกล้เป็นอันขาด
เพราะอาจจะมีกระแสไฟฟ้าอยู่
และห้ามผู้อื่นเข้าใกล้ด้วย

เสาโคมไพเสาธารณะ
อย่าเข้าไปจับ
โคมไพเสาธารณะที่เป็น
เสาเหล็กอย่าเข้าไปแตะ
หรือจับเสา เพราะอาจจะมี
กระแสไฟฟ้ารั่ว

“ทุกคำถามเรื่องไฟฟ้า ทุกเวลา มีคำตอบ”

จัดทำโดย : ฝ่ายความปลอดภัย การไฟฟ้านครหลวง โทร. 0-2256-3257

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กันยายน 2551 เอกสารชุดนี้จัดพิมพ์เพื่อการเผยแพร่ด้านความปลอดภัย ห้ามจำหน่าย